UNIVERSITY OF MALTA
MELITENSIA
MAIN LIBRARY

IL-BUDGET 1982

"Dal-Budget, bil-benefiċċji li ser itejjeb u jkompli jagħti lill-klassijiet kollha tal-popolazzjoni, speċjalment lill-ħaddiema, huwa Budget li mexa' fit-triq tal-Budgets l-oħra ta' dan il-Gvern, it-triq id-dritta, it-triq tar-responsabbilità u s-serjetà, it-triq li dejjem wasslitna għar-rebħa".

Suppliment il-Gżejjer

Il-Budget 1982 fil-Qosor

			£M'miljuni
Stima ta' bilanċ fil-Fond Konsolidat fl-1 ta' Jannar 1982			32.2
NEFQA			
Rikorrenti	183.7		
Kapitali: Infrastrutturali u Soċjali	13.8		
Investiment (i)	23.0	220.5	
DĦUL			
Rikorrenti	203.2		
Għotjiet u self għall-iffinanzjar ta' investiment	15.6	218.8	
Stima ta' żbilanċ fil-Budget			1.7
Stima ta' bilanċ fil-Fond Konsolidat fil-31 ta' Diċembru 1982			30.5

(i) Dan jeskludi investimenti kapitali stmati madwar £M15-il miljun mill-Korporazzjonijiet Parastatali bħal l-Enemalta u t-Telemalta u minn kumpanniji bħall-Air Malta bil-maġġoranza tal-ishma tagħhom f'idejn il-poplu Malti.

In-Nefqa Rikorrenti tikkonsisti l-aktar f'pagi li l-Gvern jagħti lill-impjegati tiegħu u f'servizzi soċjali speċjalment l-Iskema tas-Sigurtà Nazzjonali, is-Saħħa u l-Edukazzjoni.

Il-parti l-kbira tan-**Nefqa Kapitali** tmur f'investiment. **Id-dħul Rikorrenti** jikkonsisti l-aktar minn dazju u sisa, liċenzi, taxxa fuq id-dħul, dħul mill-kontribuzzjonijiet tas-Sigurtà Nazzjonali, dħul mill-kiri ta' proprjetà, lotteriji, qligħ mill-Bank Ċentrali u dħul ieħor.

INVESTIMENT

TELEKOMMUNIKAZZJONIJIET

Minkejja l-iżvilupp kbir li sar f'dawn l-aħħar snin fis-servizz tat-telekommunikazzjoni xorta waħda tinħass il-ħtieġa li dan is-servizz ikompli jikber biex ilaħħaq mad-domanda. Għaldaqstant qed tiġi provduta s-somma konsiderevoli ta' £M2.65 miljuni għall-infieq fuq is-servizz tat-telefon. Ma' din l-ispiża, l-Korporazzjoni Telemalta ser toħroġ mill-fondi tagħha l-ispiża kapitali fuq it-telekommunikazzjonijiet esterni

Barra s-somma msemmija ta' £M2.65 miljuni hemm provduta wkoll taħt l-istess vot is-somma ta'kwart ta' milljun lira għax-xiri ta'tagħmir tat-televiżjoni bil-kulur.

UNIVERSITY OF MALTA
MELITENSIA
LIBRARY

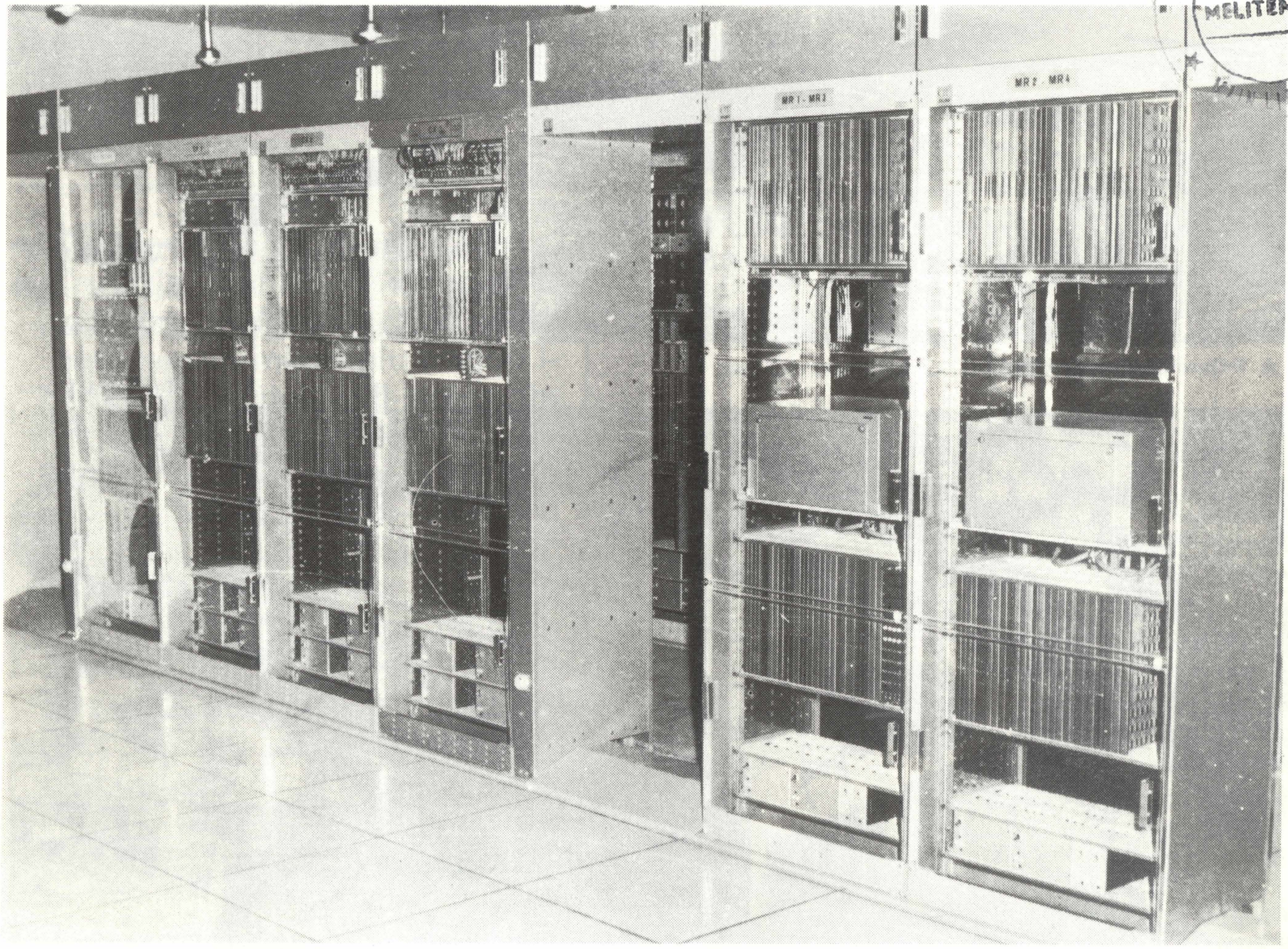
Apparat modern fl-exchange tat-telefon fiż-Żejtun.

INVESTIMENT

INDUSTRIJA

Bħal fis-snin l-oħra, l-akbar wieħed fost il-voti kapitali huwa l-vot ta' l-Iżvilupp ta' l-Industriji b'somma ta' £M9.42 miljuni, li minnha £M4.0 miljuni se jiġu nvestiti fil-Malta Shipbuilding Company Limited, £M1.3 miljuni jintefqu fuq il-proġett tal-Funderija li qed tinbena f'Ħal Far, u £M1.8 miljuni jmorru għall-bini ta' fabbriki.

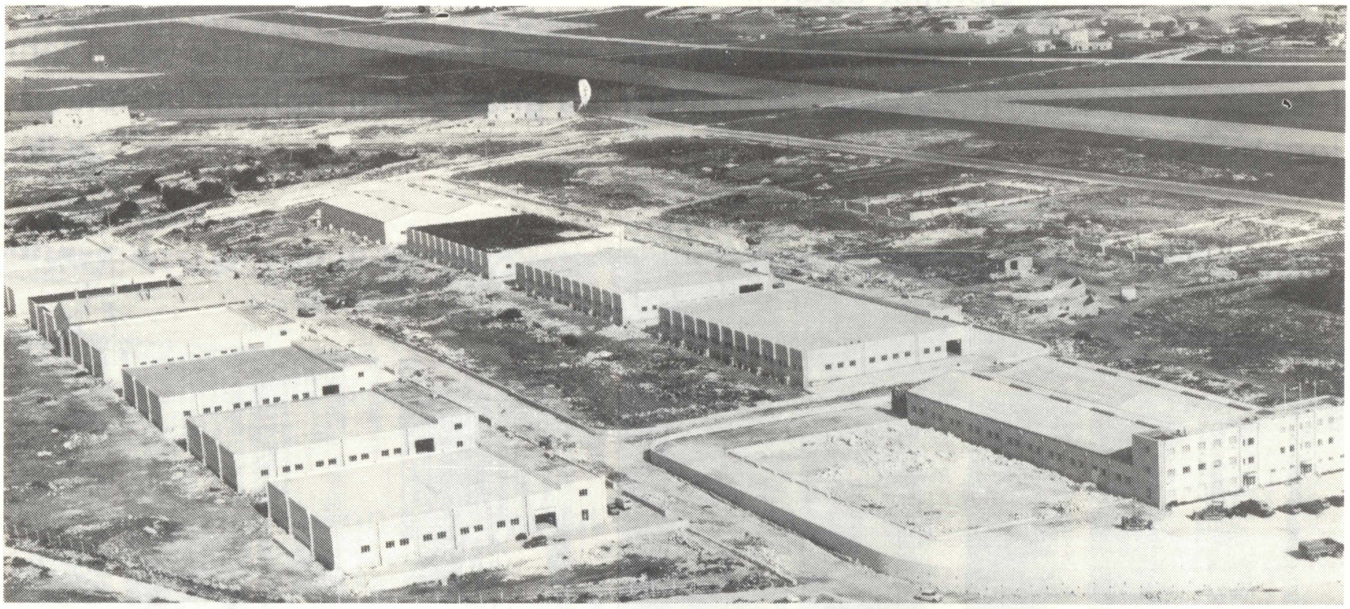

▲ Il-Qasam Industrijali f'Ħal Far.

▼ It-Tarzna tal-Marsa.

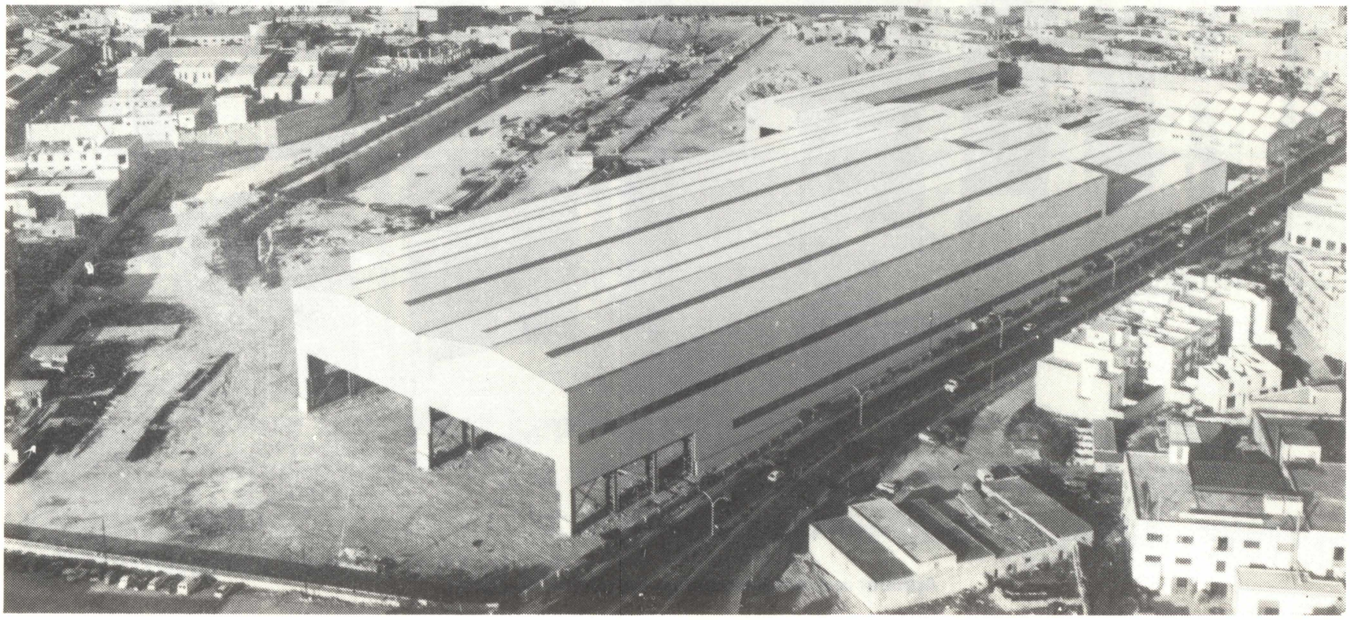

BENEFIĊĊJI SOĊJALI

NEFQA REKORD TA' £M220.5 MILJUNI

INKOMPLU INSAHHU DAK LI BNEJNA S'ISSA

"Dejjem skond il-prinċipji ta' ġustizzja soċjali li waqqaf u ħaddem il-Gvern Soċjalista Malti, sejrin inkomplu ntejbu l-benefiċċji soċjali, u fl-istess ħin inħarsu aħjar is-saħħa tal-poplu, u nsaħħu l-livell tal-għixien tal-ħaddiem, inkabbru l-abbilta' tiegħu biex ikun jista' jaħdem b'effiċjenza akbar u b'hekk ikabbar il-ġid tal-pajjiż fl-interess tiegħu nnifsu u tan-Nazzjon. Mill-banda l-oħra, biex nilħqu dawn l-għanijiet qed inkomplu bil-program ta' żvilupp ekonomiku li għamilna s'issa u fl-istess ħin inqassmu bil-ħaqq il-ġid miksub."

- Sabiex jiġu inkoraġġiti dejjem aktar l-attivitajiet kulturali u sportivi ġo pajjiżna l-Gvern beħsiebu jeżenta r-rappreżentazzjonijiet kulturali ta' talent lokali (live shows) u l-logħob tal-football mit-Taxxa tad-Divertiment fuq il-biljetti tad-dħul.

Benefiċċji Soċjali

GĦIXIEN AĦJAR
GĦALL-POPLU MALTI

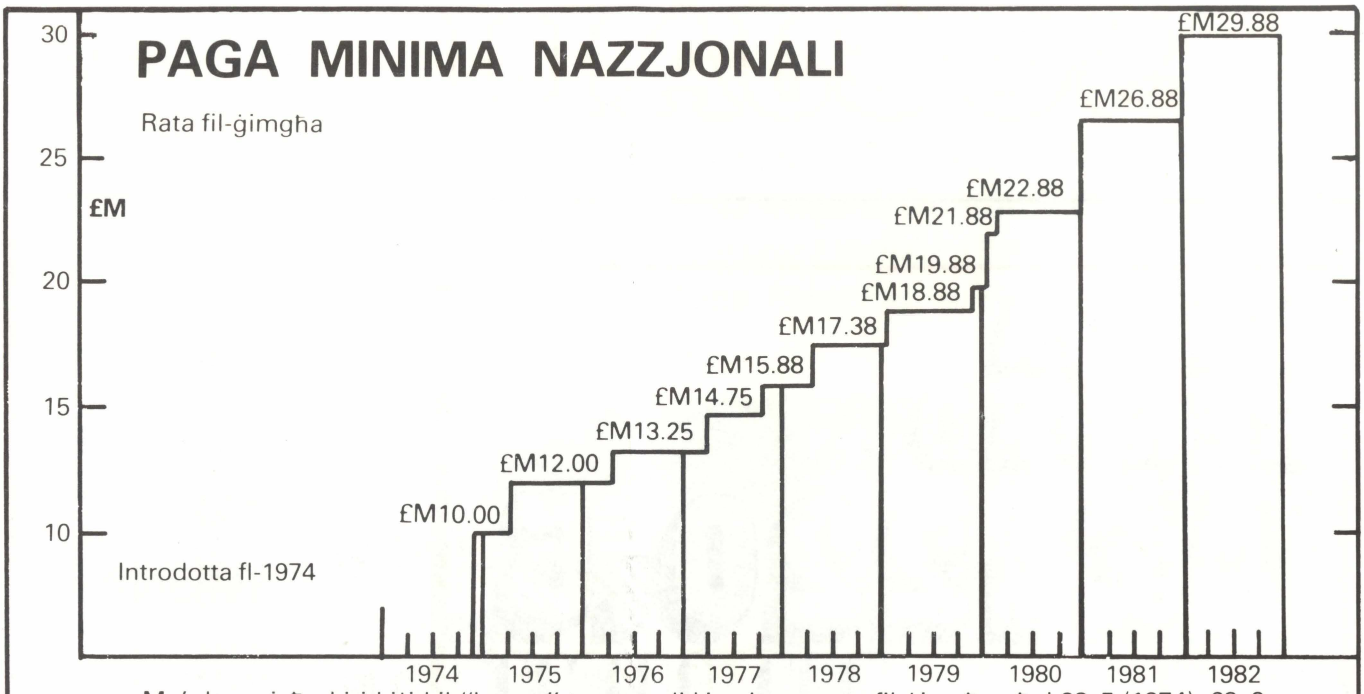

Ma' dan wieħed irid iżid il-''bonus'' tas-sena li kien jammonta fil-ġimgħa għal 38c5 (1974), 69c2 (1975), 92c3 (1976), £M1.15,4 (1977), £M1.38,5 (1978), £M1.53,8 (1979), £M1.76,9 (1980) u £M1.92,3 (1981). Fl-1982 il-''bonus'' se jitla' għal £116 (£M2.23,1 fil-ġimgħa).

● ŻIEDA FIL-PAGI

Il-pagi kollha se jiżdiedu b'£M3.00,0 fil-ġimgħa b'effett mill-1 ta' Jannar 1982. Għalhekk il-paga minima nazzjonali titla' minn £M26.88 għal £M29.88.

Fl-istess ħin il-paga ta' l-istudent ħaddiem tiżdied b'£M1.50 fil-ġimgħa.

Il-Gvern wiegħed ukoll illi jekk ikun hemm żidiet fil-prezzijiet ta' l-enerġija wara l-1 ta' April 1982, jiġifieri żidiet fil-prezzijiet tal-petrol, pitrolju, elettriku, diesel u gas, il-Gvern jerġa' jagħti żieda oħra fil-pagi biex tagħmel tajjeb għaż-żieda fil-għoli tal-ħajja. Għal dan il-għan il-Gvern lest li jagħmel ''Mini Budget'' biex jipprovdi l-flus meħtieġa.

''Tejjibna l-kondizzjonijiet tax-xogħol u daħħalna għall-ewwel darba in-''National Minimum Wage'', u paga għan-nisa daqs dik ta' l-irġiel u żidna l-pagi sena wara sena mhux biss għall-impjegati tal-Gvern, imma anke għall-ħaddiema kollha tal-partikular.''

BONUS TAS-SENA

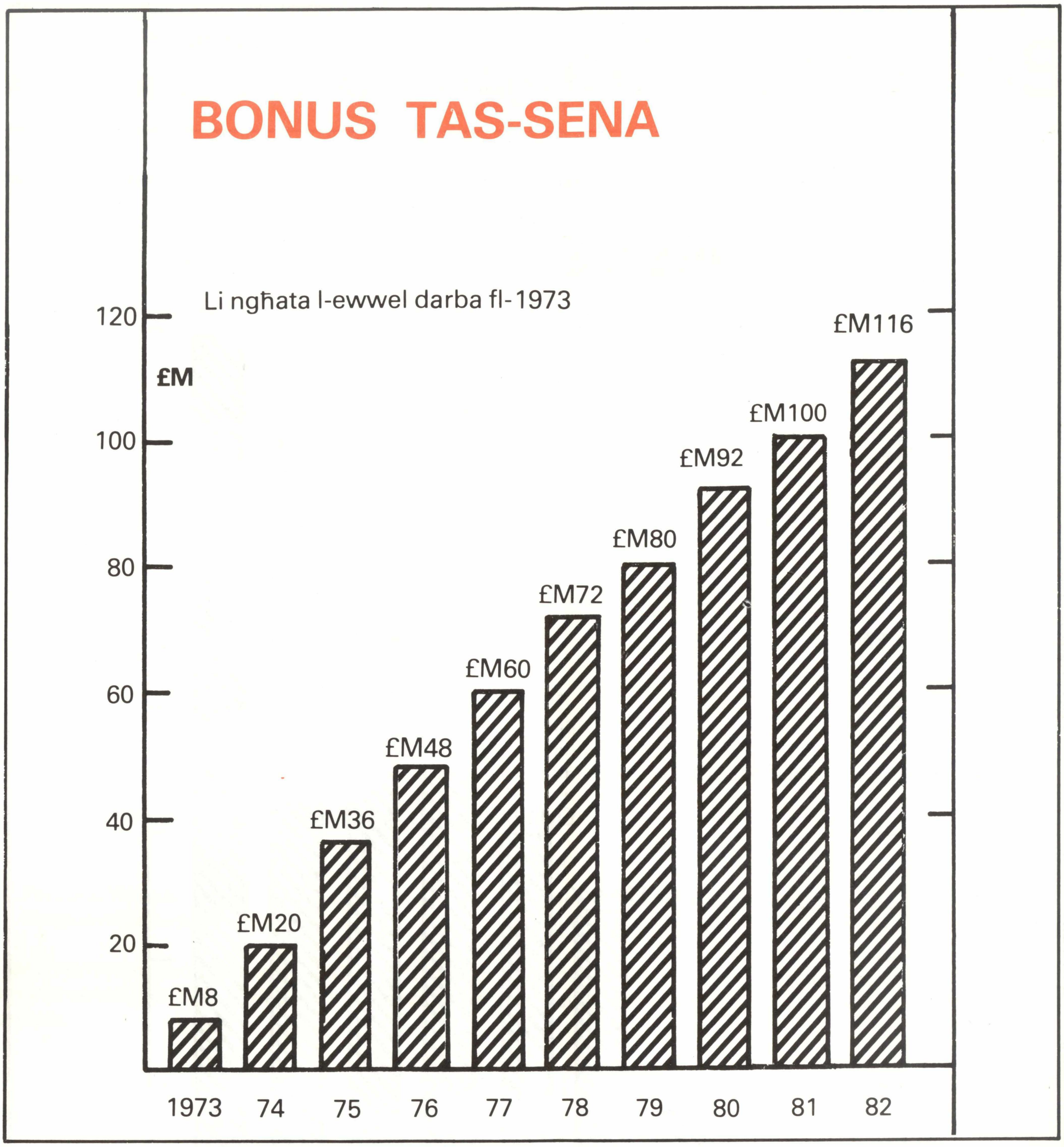

● ŻIEDA FIL-BONUS

Il-Bonus tas-sena li se jitla' minn £M100 għal £M116 jinagħta kemm lill-ħaddiema kif ukoll lill-pensjonanti kollha.

Benefiċċji Soċjali

PEDAMENT SOD
TAL-GVERN SOĊJALISTA

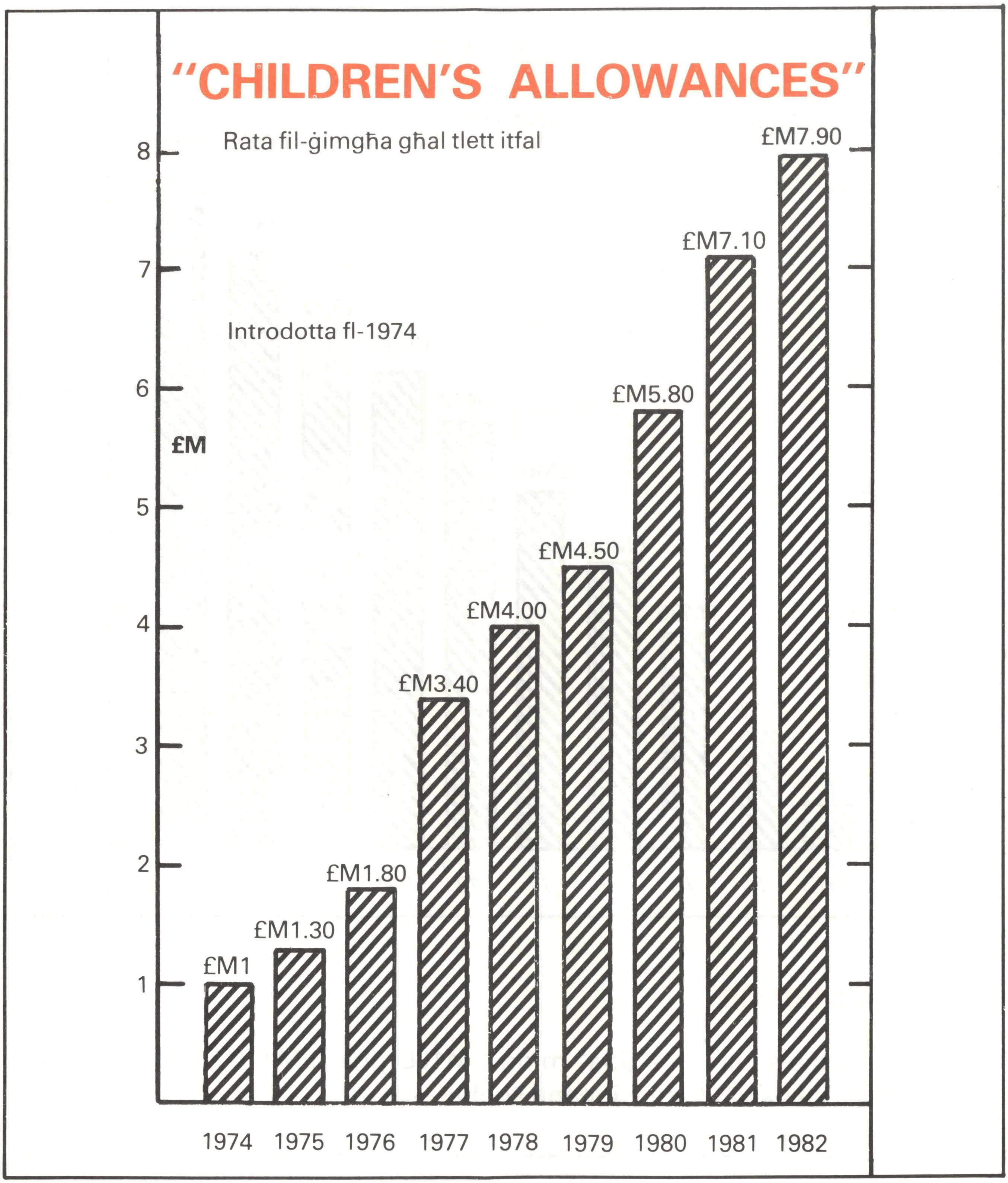

● Iċ-"Children's Allowance" ta' ġimgħa għall-ewwel tlett itfal — £M7.90 laħqet il-paga minima li kien idaħħal ħaddiem tal-Gvern fl-1971.

IL-BENEFIĊĊJI PRINĊIPALI TAS-SIGURTÀ NAZZJONALI

Fil-Ġimgħa

Pensjoni Minima	minn £M20.50 għal £M22.80*	żieda ta' £M 2.30
Pensjoni Massima	minn £M57.70 għal £M70.50	żieda ta' £M12.80
Allowance tat-tfal (l-ewwel tlieta)	minn £M 7.10 għal £M 7.90	żieda ta' £M 0.80
Pensjoni ta' Armla taħt is-60 sena li tinkludi pensjoni supplimentari	minn £M19.68 għal £M20.88	żieda ta' £M 1.20
Pensjoni ta' Armla 'l fuq minn 60 sena	minn £M13.05 għal £M14.50*	żieda ta' £M 1.45
Benefiċċju tat-Tqala	minn £M 5.00 għal £M 5.50	żieda ta' £M 0.50

Kuljum

Benefiċċju tal-Mard	minn £M 3.25 għal £M 3.55	żieda ta' £M 0.30
Benefiċċju Speċjali għad-Disimpieg	minn £M 3.25 għal £M 3.55	żieda ta' £M 0.30
Benefiċċju għall-Korriment	minn £M 5.05 għal £M 5.55	żieda ta' £M 0.50

GĦAJNUNA PUBBLIKA

I. Għajnuna Soċjali

fil-Ġimgħa

Persuna waħda	minn £M13.05 għal £M14.50	żieda ta' £M 1.45
2 Persuni	minn £M15.30 għal £M17.00	żieda ta' £M 1.70
5 Persuni	minn £M21.40 għal £M23.80	żieda ta' £M 2.40

II. Pensjoni Mhux Kontributorja tax-Xjuħ jew tal-Għomja

Fil-Ġimgħa

Persuna Waħda	minn £M13.05 għal £M14.50	żieda ta' £M 1.45
Koppja miżżewġa	minn £M20.50 għal £M22.80	żieda ta' £M 2.30

* Dan l-ammont jista' jiżdied sa £M3 oħra (fil-każ ta' Pensjoni Minima) u sa £M2 oħra (fil-każ ta' Armla 'l fuq minn 60 sena) jekk b'din iż-żieda extra l-ammont totali ta' pensjoni ma jaqbiżx 2/3 (4/9 fil-każ ta' armla) tal-paga kurrenti.

● **ŻIEDA LILL-PENSJONANTI TAL-GVERN**

Dawk il-pensjonanti tal-Gvern li ma jikkwalifikawx għall-benefiċċji tas-Sigurtà Nazzjonali se jingħataw żieda ta' £M2.30 fil-ġimgħa jekk ikunu miżżewwġa, u £M1.45 fil-ġimgħa jekk ikunu weħidhom. Din iż-żieda jeħduha sakemm ma jkunux qegħdin jirċievu xi żieda oħra jew għax qed jaħdmu inkella għax jibbenefikaw minn assistenza oħra li qed jagħti il-Gvern.

● Skema ta' Sigurtà kontra l-korriment waqt ix-xogħol li biha s-''self-employed'' li jkunu jaħdmu f'ċerti snajja' jkunu jistgħu jieħdu l-benefiċċji li jieħdu l-impjegati fil-każ ta' korriment.

Benefiċċji Soċjali

HIDMA GĦAQLIJA
TAL-GVERN SOĊJALISTA

GĦAJNUNA SOĊJALI

L-ogħla rata ta' benefiċċju kull ġimgħa għal familja ta' ħamsa.

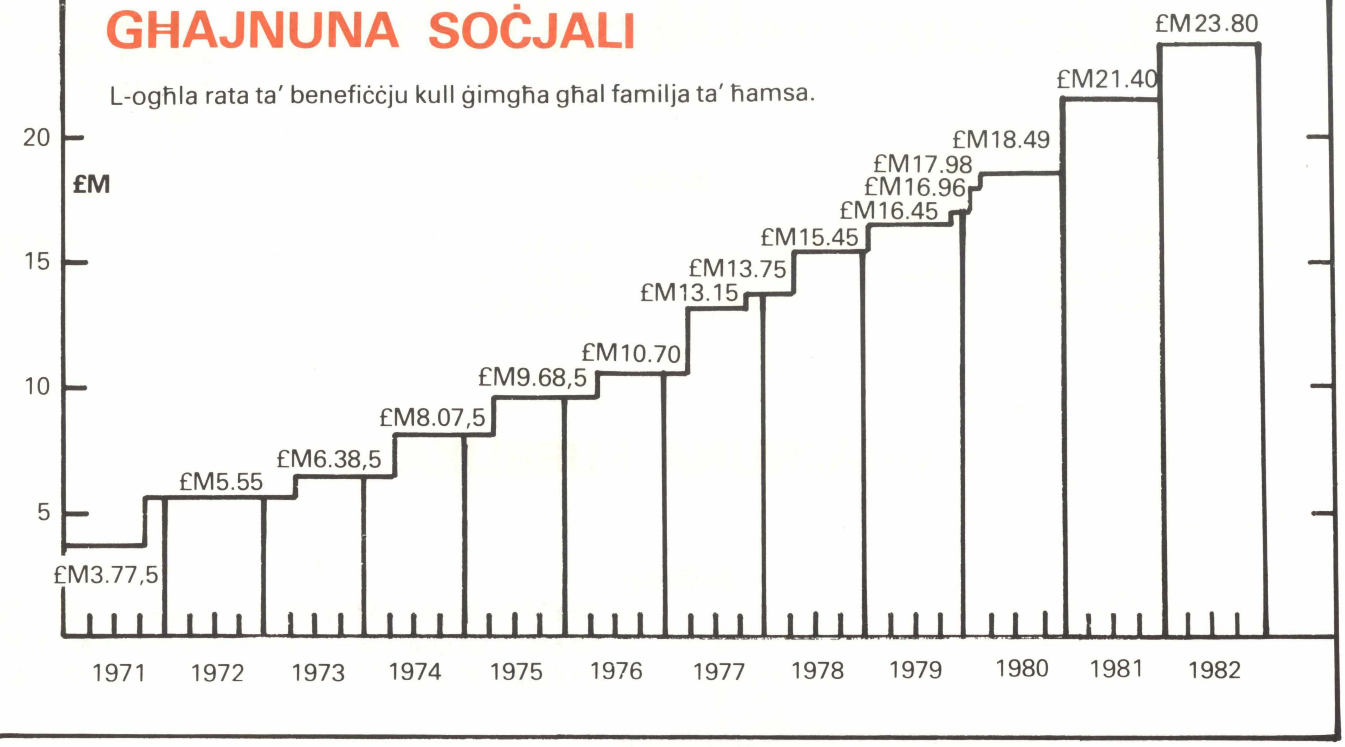

PENSJONI TAX-XJUĦ

L-ogħla rata li titħallas kull ġimgħa lil koppja miżżewwġa

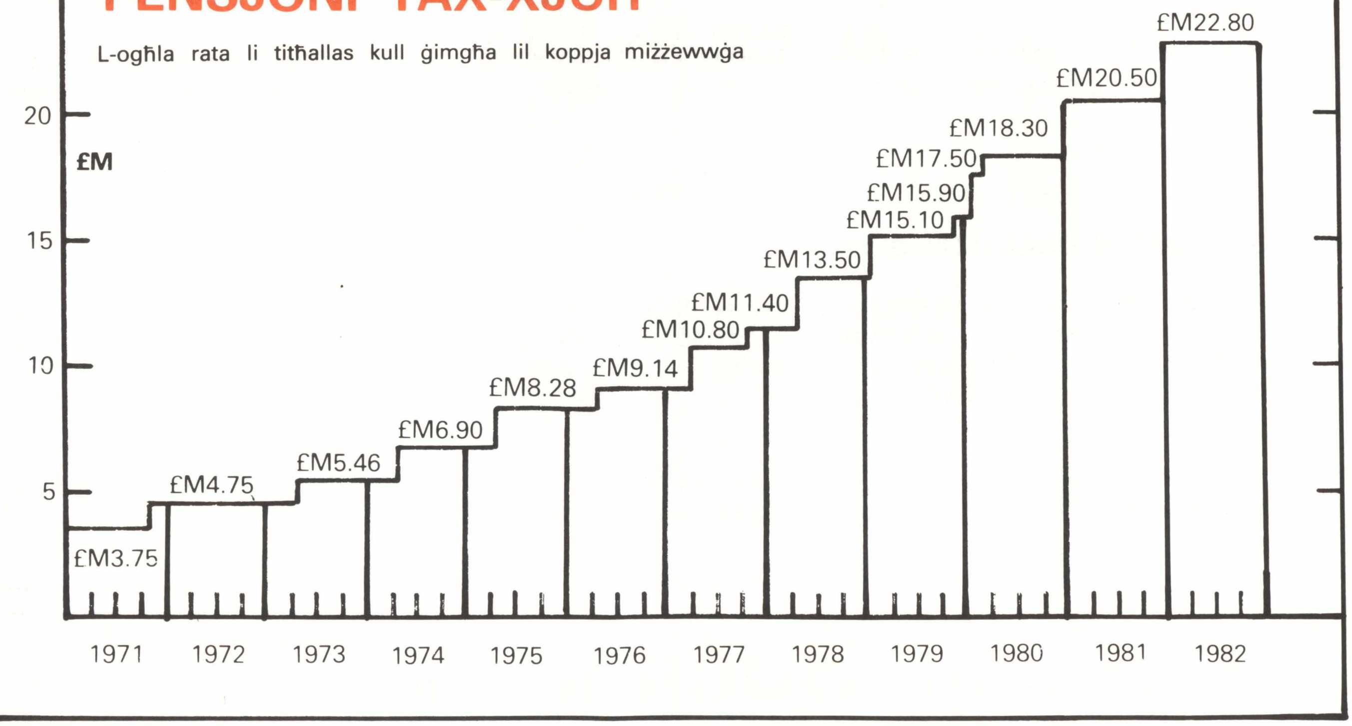

● TNAQQIS FIT-TAXXA FUQ ID-DĦUL

Mindu tela' fil-Gvern il-Partit Soċjalista Malti, il-"personal allowances" ikunu għolew b'£M660 għal koppja miżżewġa u b'£M410 għal minn hu għażeb, jiġifieri dawn l-"allowances" ġew iżjed minn irduppjati mill-Gvern Soċjalista.

B'dawn il-miżuri dwar l-"Income Tax" id-dħul minn din it-taxxa fuq bażi ta' "assessment" għas-sena bażi 1982 ser ikun madwar £M8 miljuni inqas milli kien ikun id-dħul kieku dawn il-miżuri ma ttieħdux.

TIBDIL FIR-RATI TAT-TAXXA DWAR L-INCOME

RATI PREŻENTI

Tnaqqis personali:	Ġuvni/Xebba .	£M 635
	Miżżewġin	£M1,070

Rati:

Fuq l-ewwel £M100 taxxabbli	5c fil-£M
Fuq il-£M100 li jmiss	10c fil-£M
Fuq il-£M500 li jmiss	15c fil-£M
Fuq il-£M500 li jmiss	20c fil-£M
Fuq is-£M600li jmiss	25c fil-£M
Fuq l-£M1,200 li jmiss	30c fil-£M
Fuq is-£M600 li jmiss	40c fil-£M
Fuq is-£M600 li jmiss	50c fil-£M
Fuq it-£M800 li jmiss	60c fil-£M
Fuq il-bqija	65c fil-£M

RATI ĠODDA

Tnaqqis personali:	Ġuvni/Xebba .	£M 710
	Miżżewġin	£M1,200

Rati:

Fuq l-ewwel £M200 taxxabbli	2c fil-£M
Fuq il-£M100 li jmiss	5c fil-£M
Fuq il-£M100 li jmiss	7c fil-£M
Fuq il-£M200 li jmiss	10c fil-£M
Fuq it-£M300 li jmiss	15c fil-£M
Fuq il-£M500 li jmiss	20c fil-£M
Fuq is-£M700 li jmiss	25c fil-£M
Fuq l-£M1,500 li jmiss	30c fil-£M
Fuq is-£M700 li jmiss	40c fil-£M
Fuq is-£M700 li jmiss	50c fil-£M
Fuq l-£M2,000 li jmiss	60c fil-£M
Fuq il-bqija	65c fil-£M

* * *

KEMM SER TIFFRANKA BIR-RATI L-ĠODDA TAL-"INCOME TAX"

Ammont taxxabbli	Kemm kont tħallas qabel	Kemm ser tħallas fl-1982	Kemm ser tiffranka	X'persentaġġ (%) ser tħallas inqas minn qabel
£M	£M	£M	£M	%
200	15	4	11	73.3
300	30	9	21	70.0
400	45	16	29	64.4
600	75	36	39	52.0
900	130	81	49	37.7
1,400	240	181	59	24.6
2,100	430	356	74	17.2
3,600	940	806	134	14.3
4,300	1,300	1,086	214	16.5
5,000	1,720	1,436	284	16.5
7,000	3,020	2,636	384	12.7

KIF SER JOGĦLA D-DĦUL NETT*
TA' DIVERSI KATEGORIJI TA' IMPJEGATI

Status, dħul u żieda	Paga minima Nazzjonali	Group C mal-Gvern	Group D, Clerk I eċċ. mal-Gvern	Clerk II, Teacher I, eċċ. mal-Gvern
	£m	£M	£M	£M
Miżżewweġ, 3 itfal				
Dħul nett 1982	1954	2213	2287	2511
Dħul nett 1981	1730	1983	2057	2275
Żieda (£M) 1982	224	230	230	236
Żieda bħala %	12.9%	11.6%	11.2%	10.4%
Miżżewweġ, 2 itfal				
Dħul nett 1982	1862	2119	2193	2416
Dħul nett 1981	1640	1892	1968	2183
Żieda (£M) 1982	222	227	225	233
Żieda bħala %	13.5%	12.0%	11.4	10.7%
Miżżewweġ, tifel 1				
Dħul nett 1982	1722	1979	2053	2276
Dħul nett 1981	1511	1765	1839	2053
Żieda (£M) 1982	211	214	214	223
Żieda bħala %	14.0%	12.1%	11.6%	10.9%
Miżżewweġ bla tfal				
Dħul nett 1982	1540	1797	1871	2094
Dħul nett 1981	1350	1604	1678	1892
Żieda (£M) 1982	190	193	193	202
Żieda bħala %	14.1%	12.0%	11.4%	10.7%
Ġuvni/Xebba				
Dħul nett 1982	1481	1712	1782	1992
Dħul nett 1981	1282	1521	1591	1795
Żieda (£M) 1982	199	191	191	197
Żieda bħala %	15.5%	12.6%	12.0%	11.0%

* Id-dħul nett jinkludi l-Bonus annwali biċ-"Children's Allowance" fejn applikabbli u fih imnaqqas il-kontribuzzjoni tas-Sigurtà Nazzjonali u l-"Income Tax". Fejn il-pagi huma bl-iskala, il-paga ġiet kalkulata li laħqet nofs l-iskala.

● PORTIJIET

L-ammont totali taħt il-vot ta' l-Iżvilupp ta' Portijiet jilħaq £M9.4 miljuni, li iżjed minn nofshom, jiġifieri £M5.7 miljuni, ser jintefqu fuq il-proġett ta' Marsaxlokk għall-bini ta' 'breakwater' u l-bini ta' mollijiet. Taħt l-istess vot hemm kważi miljun lira biex jitkompla l-moll li jgħaqqad 'Magazine Wharf' ma' Dock No. 6 fil-Port il-Kbir u żewġ miljuni oħra għall-bini u għall-impjant ta' 'Grain Silo' ta' mitt elf tunnellata f'Kordin.

Il-Port ta' Marsaxlokk.

UNIVERSITY OF MALTA
MELITENSIA
MAIN LIBRARY

● AGRIKOLTURA

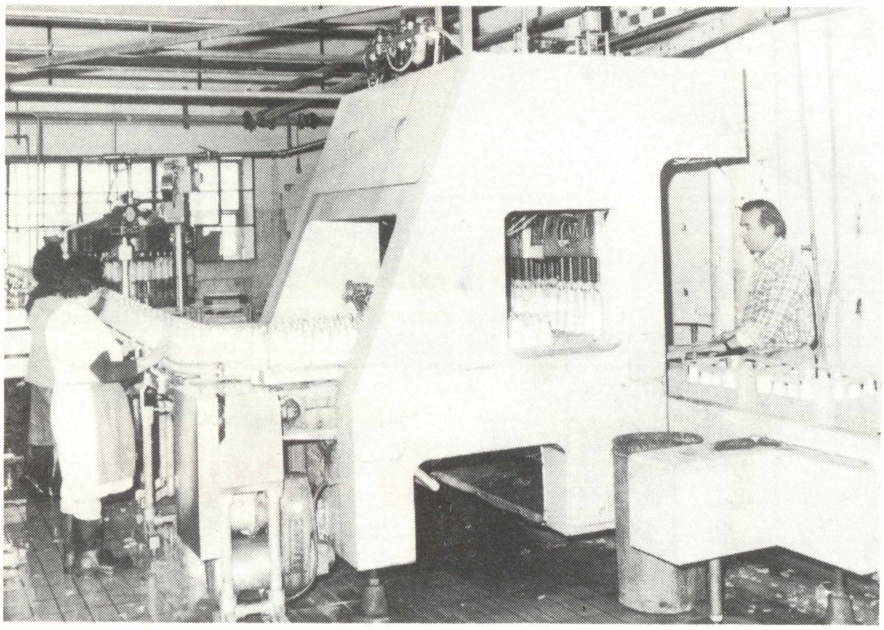

Il-linja tal-produzzjoni fl-M.M.U.

Taħt il-vot ta' l-Agrikoltura, il-Gvern ħa ħsieb biex jipprovdi l-flus meħtieġa għat-trasport ta' prodotti agrikoli minn Għawdex għal Malta mingħajr ħlas mill-bdiewa Għawdxin.

Mis-somma ta' £M1.4 miljuni provduti taħt il-vot tal-Biedja u Sajd, madwar nofsha se tintefaq fuq il-proġett ta' riklamazzjoni ta' art mogħxa f'Għar Lapsi, il-Manikata u Kemmuna. Parti oħra se tintefaq biex l-ilma li jissaffa mill-impjant li qed jinbena f'Marsaskala jiġi mwassal lill-bdiewa. **Madwar 640 ettaru ta' raba' se jibda jirċievi l-ilma għall-irrigazzjoni minn dan l-impjant.**

● Hemm is-somma ta' £M108,000 għax-xiri ta' impjant għat-tkomplija tal-modernizzazzjoni ta' l-Impriża għall-Bejgħ tal-Ħalib.

Taħt il-Vot tal-Agrikoltura l-Gvern qed jaħseb biex jipprovdi l-flus meħtieġa għat-trasport ta' prodotti agrikoli minn Għawdex għal Malta mingħajr ħlas mill-bdiewa Għawdxin. Dan it-trasport għandu jkun ta' benefiċċju kemm għall-bdiewa innifishom kif ukoll għall-mara tad-dar.

Infrastruttura

● PROVVISTA TA' ILMA

Il-Gvern qed jipprovdi somma ta' £M8.6 miljuni. It-tqegħid ta' 'pipeline' taħt il-baħar minn Għawdex għal Kemmuna u Malta tlesta. Fil-fatt ġa beda jiġi ippumpjat l-ilma minn Għawdex għal Malta.

Sadanittant tinħass il-ħtieġa li l-produzzjoni ta' l-ilma tiżdied mhux biss b'mod konvenzjonali, imma anki b'mezzi oħra, **u dan minħabba ż-żieda kontinwa tal-konsum kaġunati mill-iżvilupp kontinwu industrijali u speċjalment tat-turiżmu.** Għaldaqstant għadha kif ħarġet offerta għax-xiri u bini ta' impjant għad-distillazzjoni ta' għoxrin elf metru kubu (4.4 miljuni glalen) ta' ilma baħar kuljum sabiex tikber il-provvista ta' ilma tax-xorb. Għal dan il-għan il-Gvern qed jipprovdi s-somma ta' £M6.5 miljuni.

Il-kumplament tal-vot ta' l-ilma jipprovdi għat-tħaffir ta' 'boreholes' għall-bini ta' 'reservoirs' u lqugħ fil-widien u għal erba' impjanti għat-tisfija ta' l-ilma tax-xita.

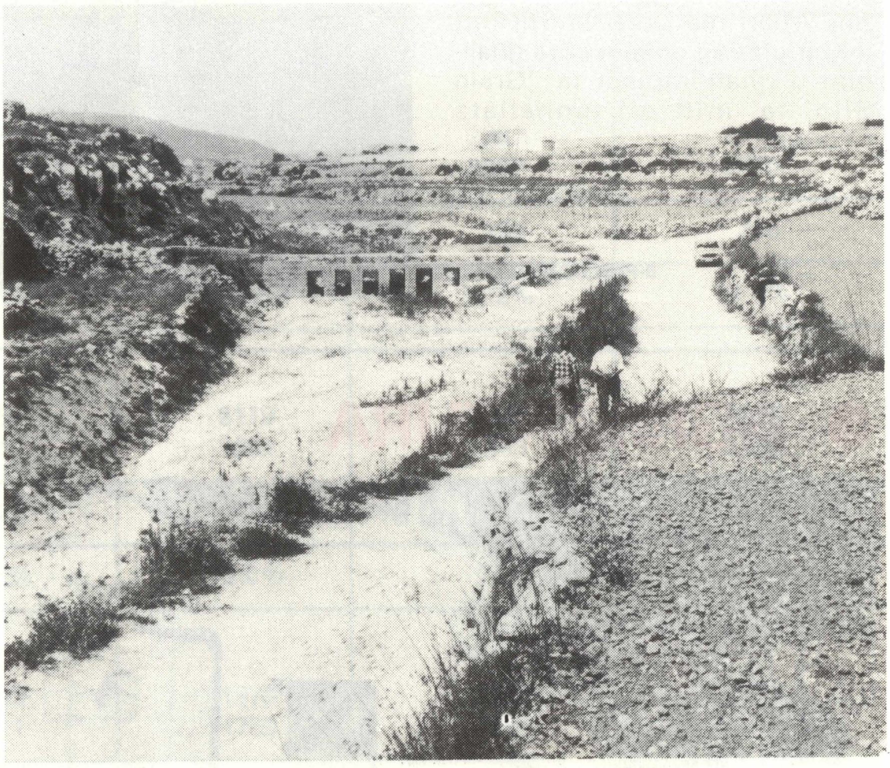

Il-proġett ta' Risq il-Widien f'Wied Ħesri limiti tas-Siġġiewi.

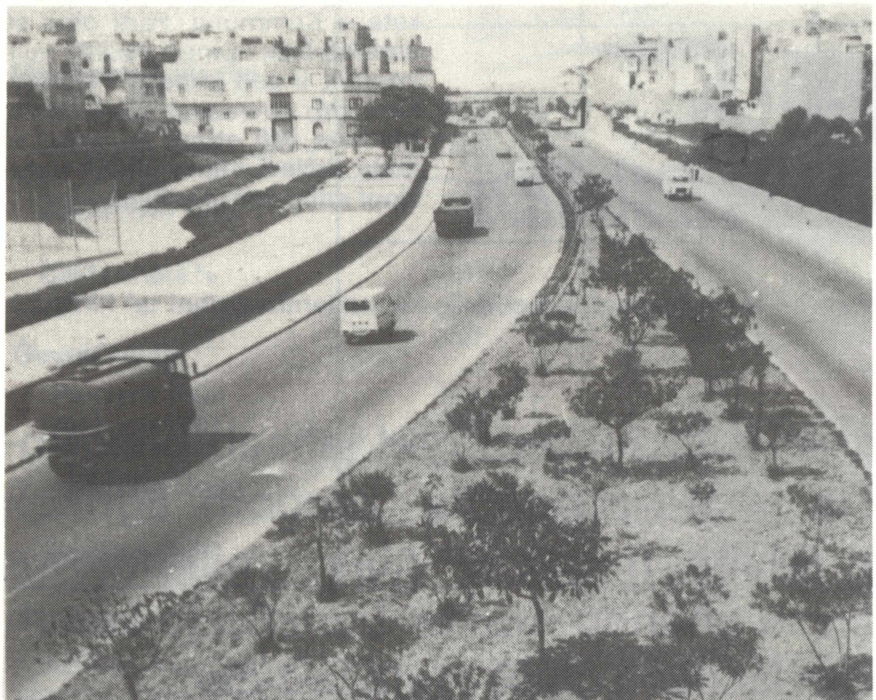

● TOROQ

Il-programm tal-bini ta' toroq għas-sena 1982, jinkludi fih **it-Triq ta' l-Għadira, il-Bypass ta' San Pawl il-Baħar u Triq mill-Mosta għan-Naxxar,** u huwa stmat li jilħaq b'kollox £M1.2 miljuni. L-ammont ta' £M640,000 taħt il-vot tad-drenaġġ jipprovdi għall-estensjoni ta' drenaġġ f'diversi nħawi u għal devjazzjoni ta' 'main' minn Ħal Qormi u l-Marsa li għal raġunijiet tekniċi qed joħloq inkonvenjent f'dawn l-inħawi.

Triq Diċembru Tlettax.

SAHHA

Il-Gvern daħħal l-Iskema Nazzjonali tas-Saħħa li biha l-kura u l-operazzjonijiet huma b'xejn għal kulħadd fi sptarijiet li jħabbtuha ma' l-aħjar fid-dinja.

F'dan is-settur tas-saħħa, barra milli jkompli jestendi s-servizzi mediċi u jiftaħ fergħat ġodda fl-Isptarijiet, il-Gvern ser ikompli jsaħħaħ is-servizzi l-oħra ta' "Saħħa fost il-Poplu" fl-ibliet u l-irħula permezz ta' żieda ta' 'clinics', ħalli b'hekk jiżdied il-kuntatt aktar dirett mal-poplu kif ukoll jinkoraġġixxi n-nies jieħdu ħsieb aħjar ta' saħħithom. Bl-istess skop qed jitkompla l-programm kontra d-dijabete u mard ieħor kroniku. Dawn is-servizzi kemm fl-isptarijiet kif ukoll fil-'clinics' ser jibqgħu jingħataw b'xejn bħala parti mill-Iskema Nazzjonali tas-Saħħa.

L-ispiża taħt il-vot tas-Saħħa u Ambjent hi stmata li tilħaq madwar £M1.1 miljun in konnessjoni mal-programm ta' modernizzazzjoni ta' l-isptarijiet kif ukoll għaxxiri ta' tagħmir bħalma hu dak għad-Dipartiment ta' l-X Ray.

Il-Gvern se jkompli jsaħħaħ is-Servizz tas-Saħħa fil-Komunità.

Il-Qasam tad-Djar f'Santa Luċija.

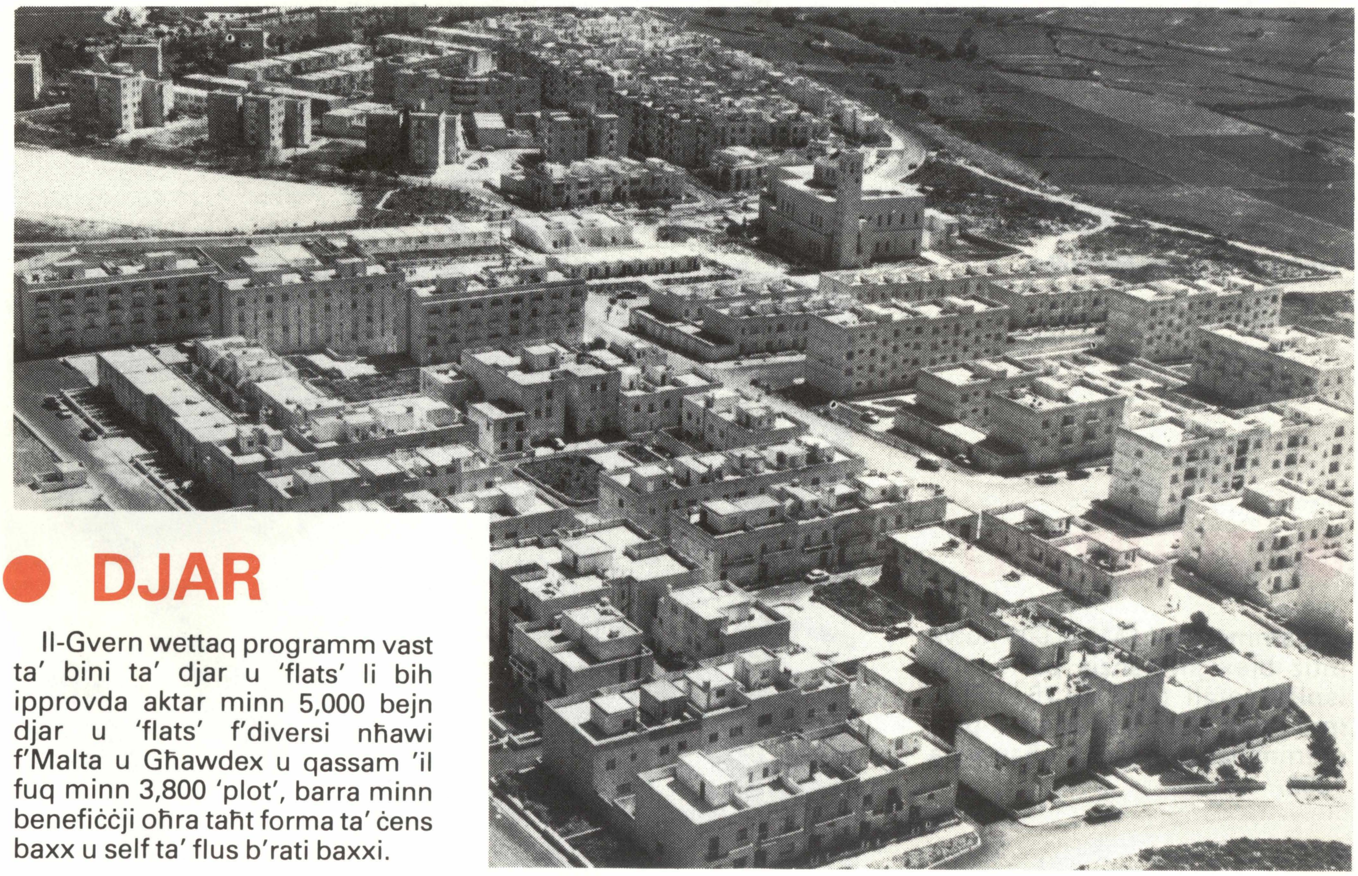

DJAR

Il-Gvern wettaq programm vast ta' bini ta' djar u 'flats' li bih ipprovda aktar minn 5,000 bejn djar u 'flats' f'diversi nħawi f'Malta u Għawdex u qassam 'il fuq minn 3,800 'plot', barra minn benefiċċji oħra taħt forma ta' ċens baxx u self ta' flus b'rati baxxi.

● EDUKAZZJONI

Saru riformi kbar fl-Edukazzjoni sabiex it-tagħlim ikun marbut aktar mill-qrib ma' l-iżvilupp nazzjonali. Infetħu skejjel għat-taħriġ tas-snajja' u twaqqfet l-Iskema ta' Ħaddiem/Student li biha kull min hu kapaċi jista' jibqa' jistudja biex isir tabib, avukat, perit jew inġinier **mingħajr ma jkun ta' ebda piż fuq il-familja,** anzi jibqagħlu l-flus fil-but mix-xogħol li jkun qed jagħmel.

Il-Gvern ser ikompli jagħmel enfasi fuq il-kwalità tas-servizzi kollha speċjalment billi jagħti spinta għall-iżvilupp tal-'Junior Lyceums', l-espansjoni ta' l-Iskema tat-'Training' fl-'Extended Skills' u t-tisħiħ ta' l-'Industrial Design Centre' li għadu kif infetaħ.

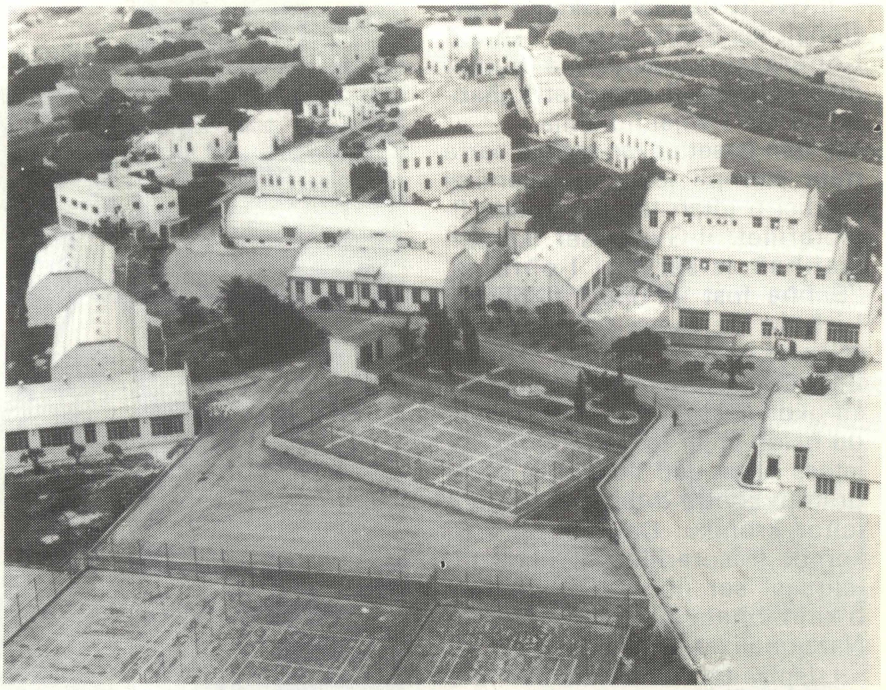

Il-Liċeo Vassalli f'tal-Ħandaq

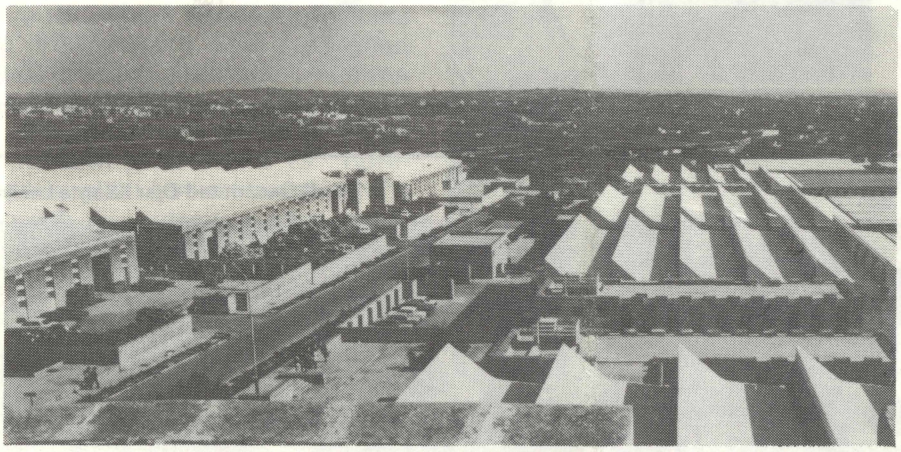

Wieħed mill-Oqsma Industrijali.

● IMPIEGI

Minkejja l-egħluq tal-bażi barranija li kienet timpjega eluf ta' ħaddiema, il-Gvern irnexxielu jżid in-numru ta' dawk li jaħdmu minn **99,100** għal **116,771** żieda ta' madwar **18,000** ruħ.

● TURIŻMU

L-ammont ta' £M250,000 huwa intiż biex jiffinanzja parti mill-ispiża totali ta' £M0.75 miljun meħtieġa biex jitwettaq il-programm ta' pubbliċità għas-sena 1982.